

Hi ha una evidència «matinera» de *de-risking*? (part II): UE

Entre el 2018 i el 2021, vam tenir una primera onada de tensions comercials en un conflicte centrat en l'eix EUA-Xina. Durant aquest període, les importacions de la UE des de la Xina van augmentar gairebé el 40% (vegeu la primera taula),¹ però, des del 2021, amb una UE que ha anat adoptant un posicionament més assertiu en relació amb la Xina, en particular després de la invasió russa d'Ucraïna, les tensions s'han ampliat.

Com es posiciona la UE en el *de-risking*?

El 2021, el 22% de les importacions de béns provinents de fora de la UE arribaven de la Xina (uns 550.000 milions de dòlars), una xifra rècord, en relació amb el 18% del període 2015-2018. Al sector de l'electrònica, la quota de la Xina en les importacions de la UE va arribar al 47% el 2021, en relació amb el 38% fins al 2018.

En aquests mateixos anys, no solament el creixement de les importacions des de la Xina va superar el creixement de les importacions des dels altres grans països emergents i asiàtics (vegeu la segona taula), sinó que el creixement de les exportacions de la Xina a aquests països va augmentar de manera significativa.² En altres paraules, la importància dels vincles comercials directes de la UE amb la Xina ha augmentat (al contrari del que ha succeït entre els EUA i la Xina durant el mateix període), al mateix temps que també han augmentat els vincles indirectes a través d'altres països, pel fet que hagin també augmentat la seva exposició a la Xina.

D'altra banda, després d'un període de forta expansió de les importacions europees al llarg del 2022, any en què les importacions extra-UE totals van créixer més del 40% (més del 30% des de la Xina), hi ha alguns senyals de contracció dels llaços comercials directes entre el bloc europeu i el gegant asiàtic. El 2023, les importacions de la UE des de la Xina han caigut més del 10% en termes interanuals (vegeu el gràfic).³ Al mateix temps, les importacions europees des dels EUA han crescut el 7%, mentre que les provinents d'altres països asiàtics han augmentat el 3%.⁴ Com a resultat, des del 2021, la Xina ha perdut 2 p. p. de quota en les importacions externes totals de la UE, fins al 20%, mentre que altres països asiàtics i els EUA han guanyat quota i el comerç intra-UE s'ha reforçat.

De-risking o una nova globalització «amb característiques xineses»?

Dues tendències addicionals han marcat també els últims anys. D'una banda, a mesura que s'ha anat desenvolupant i ha guanyat pes en les cadenes globals de valor, la Xina ha reduït la dependència econòmica de l'exterior, principalment en termes de béns i serveis produïts en economies més avançades.⁵ De l'altra, des del final del 2019, la principal destinació de les exportacions de la Xina ja no són les economies avançades. De fet, en els últims anys, les destinacions de les exportacions xineses que més han crescut han estat els BRICS, la resta d'Àsia, l'Orient Mitjà i Àfrica. Per exemple, les exportacions de la Xina als països ASEAN han crescut el 70%,

Fluxos comercials entre la Xina i la UE

Importacions i exportacions anuals (en milions de dòlars)

	2009	2012	2015	2018	2021
Xina → UE	225.000	335.000	337.000	395.000	550.000
Electrònica (23%)	Electrònica (23%)	Electrònica (24%)	Electrònica (24%)	Electrònica (24%)	Electrònica (27%)
Maquinària (22%)	Maquinària (23%)	Maquinària (21%)	Maquinària (22%)	Maquinària (21%)	Maquinària (21%)
Acces. roba no teix. (6%)	Acces. roba no teix. (5%)	Acces. roba no teix. (5%)	Acces. roba no teix. (4%)	Mobles i mobiliari (5%)	
UE → Xina	109.000	166.000	158.000	218.000	261.000
Maquinària (29%)	Maquinària (23%)	Maquinària (21%)	Maquinària (19%)	Maquinària (17%)	
Electrònica (15%)	Transp. terrestre (18%)	Transp. terrestre (16%)	Transp. terrestre (17%)	Transp. terrestre (15%)	
Transp. terrestre (10%)	Electrònica (10%)	Electrònica (11%)	Electrònica (12%)	Electrònica (14%)	

Nota: Es presenten els tres sectors més importants (% del total) en els fluxos bilaterals entre països, per a cada any, a nivell de desagregació producte HS2.

Font: CaixaBank Research, a partir de dades de l'Observatori de Complexitat Econòmica (OEC) i de Comtrade.

1. Durant aquest període, les importacions dels EUA des de la UE han crescut el 12% (uns 450.000 milions de dòlars anuals). Vegeu també el Focus «[Hi ha una evidència «matinera» de *de-risking*? \(part I\): els EUA i la Xina](#)», en aquest mateix informe.
2. Entre el 2018 i el 2021, l'augment de les exportacions de la Xina a aquests països va superar el 50% en diversos casos (Turquia, el +52%; el Vietnam, el +68%; el Brasil, el +50%, i Malàisia, el +54%).
3. Les importacions dels EUA des de la Xina han caigut gairebé el 20% en el mateix període.

4. Destaca, en particular, el creixement de les importacions europees des de Corea del Sud (el +13%), Taiwan (el +7%), el Japó (el +6%) i l'Índia (el +4%), mentre que les importacions des dels països ASEAN van caure lleugerament (el -1%), tot i que amb diferències entre països (des de Malàisia, el -7% i, des del Vietnam o des de Singapur, el +3%). Pel que fa a altres geografies, destaquen el creixement de les importacions des dels Emirats Àrabs Units (el +38%) o des de Mèxic (el +12%) i la caiguda de les importacions des de Rússia (el -66%) o des de Noruega (el -15%).
5. Vegeu, per exemple, el Focus «[UE i la Xina: mapes d'una interdependència estratègica II](#)», a l'IM01/2023.

mentre que les exportacions a les economies avançades ho han fet el 20%.

Però, ja sigui per les intervencions polítiques directes o pels temors empresarials al deteriorament de la situació geopolítica que comportaria la utilització de «dependències econòmiques» com a arma diplomàtica, el redisseny en curs dels fluxos comercials comportarà una minimització dels riscos comercials? Alguns matisos observats en els últims anys conviden a una certa prudència. D'una banda, hem subratllat la importància d'analitzar els llaços comercials (i d'inversions) indirectes entre blocs, o les «portes del darrere». ⁶ De l'altra, tenint en compte la magnitud de les desviacions dels fluxos de comerç observades en els últims anys i el repunt de la incertesa comercial, és possible que, en els propers anys, assistim a un increment de la complexitat de les cadenes globals de valor, propiciat per consideracions geopolítiques. Això tindria, com a resultat probable, un augment de l'opacitat –i una disminució de l'eficiència– dels processos productius i de les dependències econòmiques reals entre blocs.

Amb o sense *de-risking* com a resultat final d'aquesta reassignació dels recursos, podem estar entrant en una nova era de (des)globalització «amb característiques xineses». ⁷ Ara com ara, s'observa una redefinició de l'equilibri cap a una economia global més dominada per les preocupacions geopolítiques, amb un paper més actiu dels Estats, mitjançant polítiques industrials, i amb una redefinició imminent de les polítiques comercials i del consens de lliure comerç construït en el període postguerra. En una primera fase, s'ha observat un domini de les polítiques comercials «defensives», que ha comportat l'augment de les barreres aranzelàries i no aranzelàries, com les restriccions de les exportacions o els mecanismes de control de les inversions. Perquè el resultat del procés no sigui una fragmentació costosa i desordenada entre blocs, és essencial que es contemplin polítiques comercials anomenades «ofensives» ⁸ i que s'assoleixi un coneixement detallat de les cadenes globals de valor. Sembla que la UE està fent alguns passos encoratjadors en aquesta direcció, com ho demostren la discussió recent (basada en una visió més

6. Per a una anàlisi recent i detallada, vegeu, per exemple, Alfaro, L. i Chor, D. (2023), «Global Supply Chains: The Looming 'Great Reallocation'», Working Paper 31.661, NBER Working Paper Series, NBER.

7. Després d'anys de lideratge sota Mao Zedong, Deng Xiaoping va ser un dels grans líders reformistes, ja que, a partir dels anys vuitanta, va modernitzar l'economia xinesa i va integrar el país en una nova era de globalització. Una de les idees fonamentals introduïdes per Xiaoping va ser el concepte de «socialisme amb característiques xineses», que tenia per objectiu redefinir el balanç entre una economia dominada per l'Estat i el món capitalista al qual s'obria. En les dècades següents, la Xina es va transformar en la segona major economia del món i en el major exportador de béns a nivell global i va ser el major motor individual de l'última onada de globalització.

8. Les polítiques comercials «defensives», com els aranzels, les quotes o les restriccions a les importacions o a les exportacions, contrasten amb les polítiques comercials anomenades «ofensives», com els acords de

Fluxos comercials entre la UE i les grans economies asiàtiques y emergentes

Importacions i exportacions anuals (en milions de dòlars)

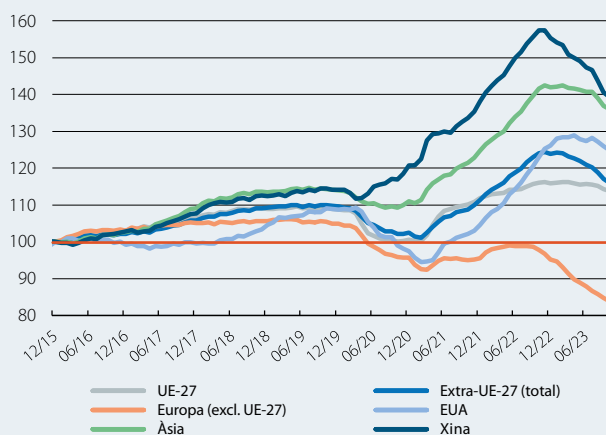
	2018	Δ%	2021
Turquia → UE	81.000	+21%	98.000
Transp. terrestre (24%)			Transp. terrestre (17%)
Maquinària (11%)			Maquinària (10%)
Japón → UE	74.000	-4%	71.000
Maquinària (25%)			Maquinària (24%)
Transp. terrestre (25%)			Transp. terrestre (22%)
Corea del Sur → UE	56.000	+18%	66.000
Transp. terrestre (19%)			Electrònica (18%)
Electrònica (18%)			Transp. terrestre (17%)
Índia → UE	52.000	+17%	61.000
Combustibles, etc. (13%)			Combustibles, etc. (10%)
Maquinària (8%)			Químics orgànics (9%)
Vietnam → UE	39.000	+15%	45.000
Electrònica (40%)			Electrònica (39%)
Calçat (12%)			Calçat (10%)
Brasil → UE	36.000	+6%	38.000
Minerals, etc. (15%)			Minerals, etc. (15%)
Prod. alimentaris (10%)			Combustibles, etc. (14%)
Malasia → UE	27.000	+11%	30.000
Electrònica (42%)			Electrònica (40%)
Maquinària (15%)			Greixos, olis, etc. (12%)

Nota: Es presenten els dos sectors més importants (% del total) en els fluxos bilaterals entre països, per a cada any, a nivell de desagregació producte HS2.

Font: CaixaBank Research, a partir de dades de l'Observatori de Complexitat Econòmica (OEC) i de Comtrade.

UE-27: importacions

Índex (100 = 2015)

Nota: Es presenten dades mensuals.

Font: CaixaBank Research, a partir de dades d'Eurostat.

pragmàtica de les cadenes de valor) sobre les àrees tecnològiques crítiques i els avanços en acords comercials amb països com Nova Zelanda, Xile, Kenya, Mèxic o l'Índia. En aquest procés, no serà menys important la construcció de canals de diàleg efectius entre els diferents blocs: els EUA, la Xina i, en un món més multipolar, tots els altres.

Luís Pinheiro de Matos